

OSAAMISPERUUSTAISUUDEN PERUSTEET

HANNU L. T. HEIKKINEN

TYÖPEDA-SEMINAARI, HELSINKI 11.6.2019

OSAAMISEN

ITSESTÄÄNSELVYYDENOMAINEN TUTTUUS

- osaamiskartoitus
- osaamiskeskus
- osaamistavoitteet
- osaamispolut
- osaamispisteet
- osaamismerkki
- osaamisen markkinointi

OSAAMISEN

ITSESTÄÄNSELVYYDENOMAINEN TUTTUUS

- osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
- osaamisen kehittäminen
- osaamisen päivittäminen
- osaamisen johtaminen
- osaamisen arviointi
- osaamisen tuotteistaminen

OSAAMISEN

ITSESTÄÄNSELVYYDENOMAINEN TUTTUUS

- Osaajaprofiili
- Osaajapooli
- Osaajapankki
- Osaajakeskus
- Osaajakoulutus

OSAAMISEN

ITSESTÄÄNSELVYYDENOMAINEN TUTTUUS

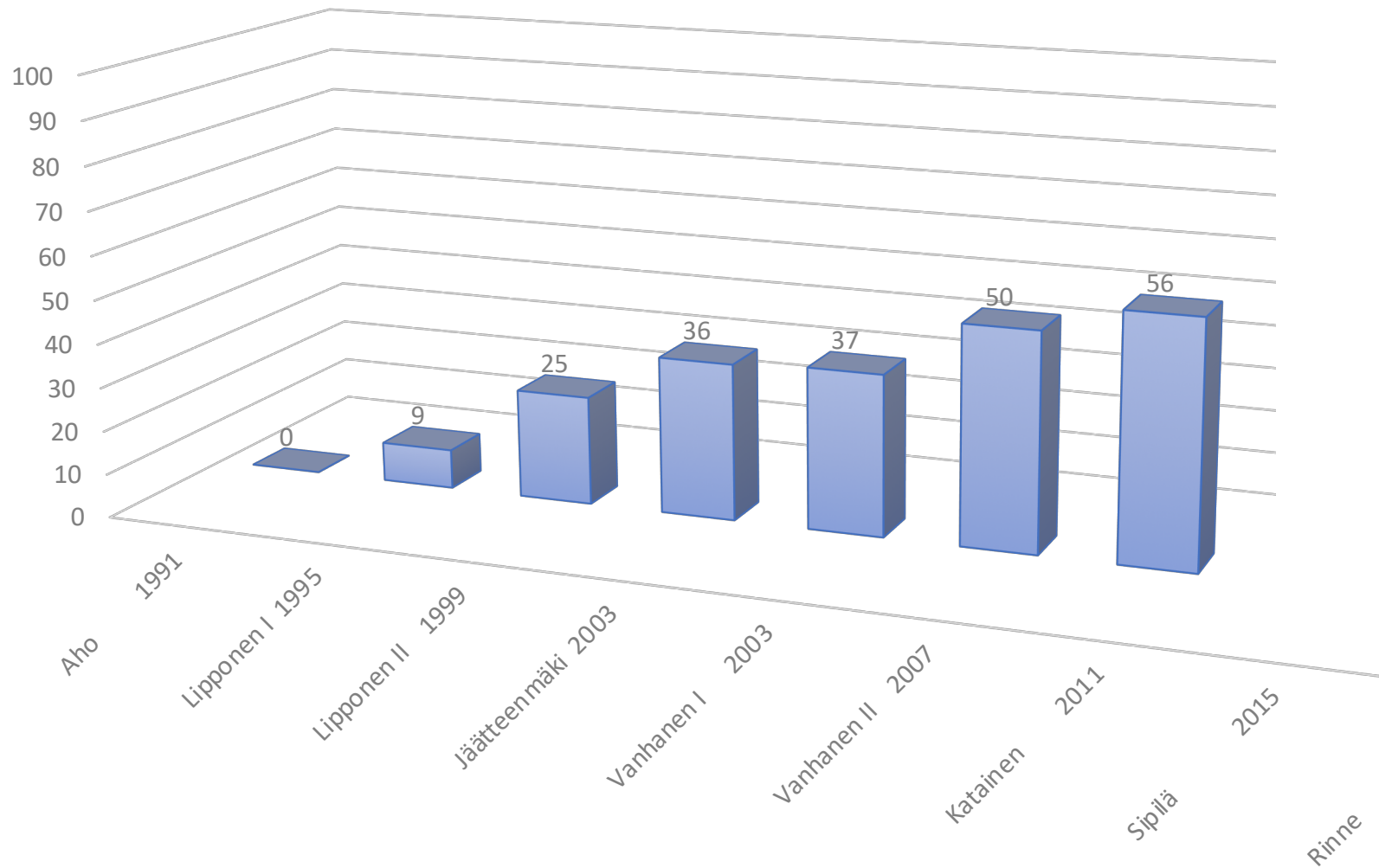
- Yleisurheiluosaaja
- LVI-osaaja
- Ohjelmisto-osaaja
- Click-osaaja
- Paremman palvelun osaaja
- Verkkokaupan osaaja
- Python-osaaja
- Piilo-osaaja

~~ammatti-identiteetti~~

osaamisidentiteetti

HALLITUSOHJELMAT 1991 – 2019:

sanojen "osaaminen" tai "osaava" esiintyminen hallitusohjelmateksteissä

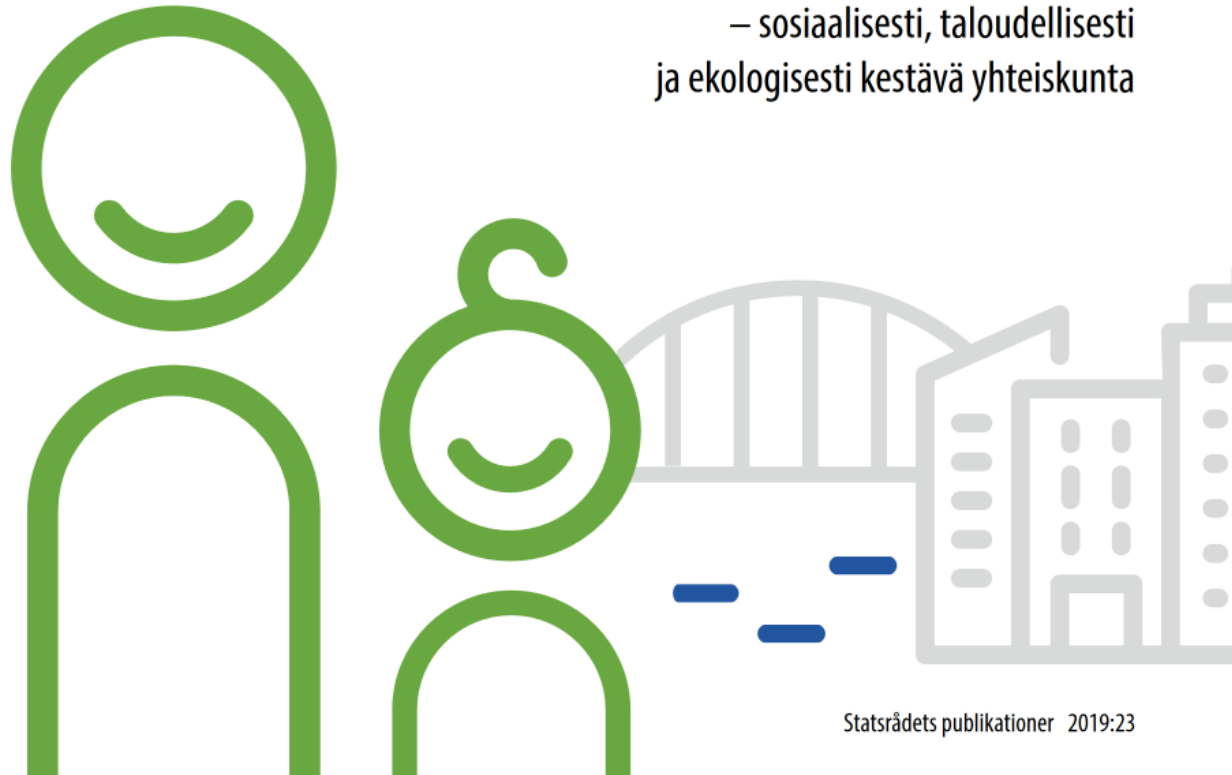

Pääministeri Antti Rinteen hallituksen ohjelma 6.6.2019

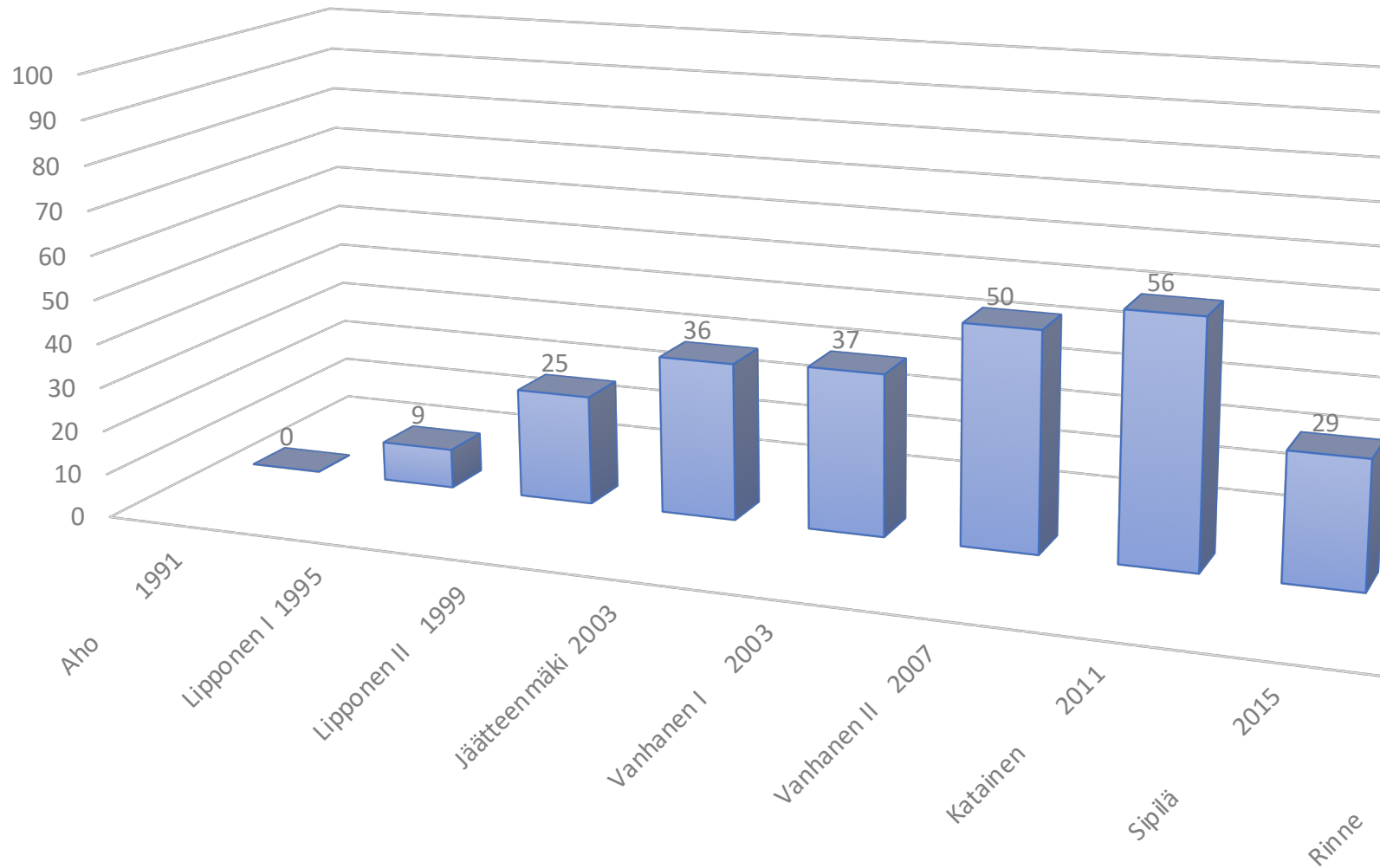
OSALLISTAVA JA OSAAVA SUOMI

– sosiaalisesti, taloudellisesti
ja ekologisesti kestävä yhteiskunta

HALLITUSOHJELMAT 1991 – 2019:

sanojen "osaaminen" tai "osaava" esiintyminen hallitusohjelmateksteissä

MISTÄ OSAAMINEN ON KOTOISIN?

PARIKESKUSTELU:

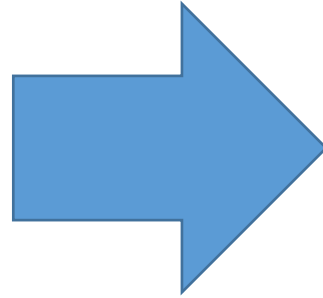
Mistä osaamisen käsite on tullut suomalaiseseen keskusteluun?

Mistä se kertoo?

Mitä siitä seuraa?

MISTÄ OSAAMINEN ON KOTOISIN?

- OECD
- Bolognan prosessi
- EU

- Competence
- Competency

Osaamisen käsitettä on käytetty käännösteksteissä myös viitattaessa tietoon (knowledge), taitoon (skill), pätevyyteen (competence) ja oppimistuloksiin (learning outcome) (Mäkinen & Annala 2010, 41).

Competence

Competence is the ability of an individual to do a job properly. A competency is a set of defined behaviors that provide a structured guide enabling the identification, evaluation and development of the behaviors in individual employees. The term "competence" first appeared in an article authored by R.W. White in 1959 as a concept for performance motivation. Later, in 1970, Craig C. Lundberg defined the concept in "Planning the Executive Development Program". The term gained traction when in 1973, David McClelland, Ph.D. wrote a seminal paper entitled, "Testing for Competence Rather Than for Intelligence". It has since been popularized by one-time fellow-McBer & Company colleague Richard Boyatzis and many others, such as T.F. Gilbert who used the concept in relationship to performance improvement. Its use varies widely, which leads to considerable misunderstanding. Some scholars see "competence" as a combination of knowledge, skills and behavior used to improve performance, or as the state or quality of being adequately or well qualified, having the ability to perform a specific job. For instance, management competency might include systems thinking and emotional intelligence, and skills in influence and negotiation.

The ability of an individual to do a job properly.

www.definitions.net

competence

A cluster of related abilities, commitments, knowledge, and skills that enable a person (or an organization) to act ...

1/2019

Osaamisperustaisuuden perusteet: Ammattikorkeakoulu ja tiedon tarkoitus

12.3.2019, 12:09 0 984

Kirjoittaja: Hannu L. T. Heikkinen.

Tässä teemanumerossa pohditaan, mitä on osaamisperustainen korkeakoulutus. Osaamisperustaisuudesta on tullut uusi mantra. Kun puheita hiukan raaputtaa, yhteistä tulkintaa ei näytä kuitenkaan helposti löytyvän. Erityisen hankala on osaamisen suhde tietoon. Onko osaaminen eri asia kuin tietäminen? Tai jopa vastakohta? Voiko osata, jos ei tiedä?

Nämä kysymykset johdattelevat pohtimaan syvemmin ammattikorkeakoulujen toiminnan taustalla olevaa käsitystä tiedosta. Usein ajatellaan, että tiedeyliopistojen toiminta on teoreettisesti painottunutta, kun ammattikorkeakoulujen tehtävä on antaa käytäntölähtöistä (ja osaamisperustaista) koulutusta. Perusta jaottelulle löytyy toki ammattikorkeakoululaista. Sen mukaan ammattikorkeakoulututkimus on pääosin työelämän tarpeista lähtevää soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä, joka kytkeytyy korkeakoulun sijaintialueen elinkeinorakenteeseen ja sen kehittämiseen. (mm. Kallioinen 2014; Kukkonen 2018; Saari & Viinamäki 2018; OKM 2019).

Ero vaikuttaa aluksi selkeältä, mutta osoittautuu ongelmalliseksi. Ammattikorkeakoulututkimus on ensinnäkin

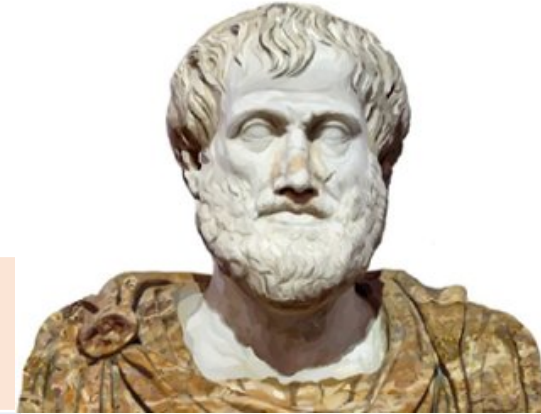
VOIKO OSATA, JOS EI TIEDÄ?

<https://uasjournal.fi/1-2019/osaamisperustaisuuden-perusteet/>

Aristoteles

teoreettinen

käytännöllinen

Suhde tietoon, dispositio

Epistēmē

Technē

Phronēsis

Toiminta:

Theoria:

'seeing'

=> Asioiden näkeminen sellaisena kuin ne ovat todellisuudessa.

Poiēsis:

'making action'

=> Tavaroiden (tai palvelujen) tuottaminen

Praxis:

'doing action'

=> Oikea ja hyveellinen toiminta ihmisten välisessä toiminnassa

Jaa Facebookissa

Jaa Twitterissä

39 Suosittelen

Avoin kirje uudelle opetusministerille

7.6.2019 08:08 Arno Kotro Kotimaa Koulutus sivistys Li Andersson Opetusministeri Suomalainen koulu 108 kommenttia ilmoita asiaton viesti

Parahin opetusministeri Li Andersson,

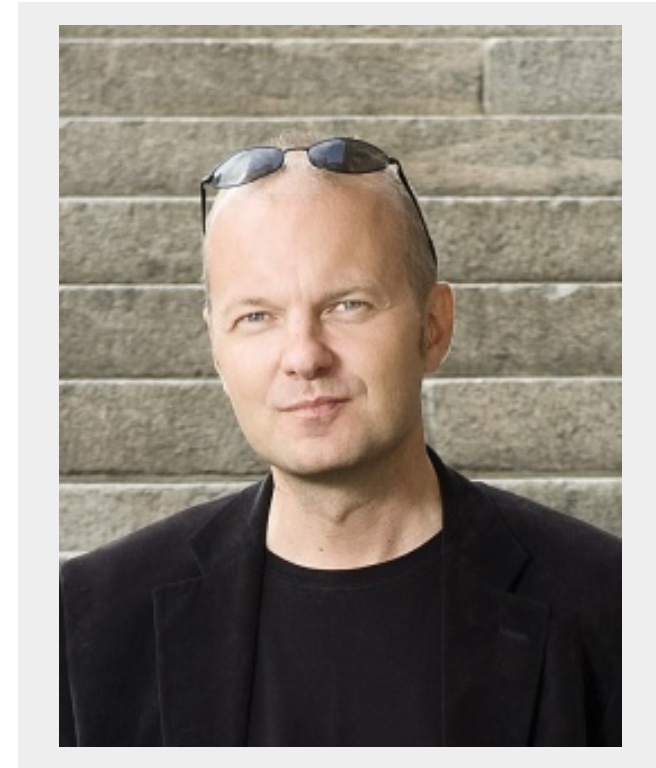
en tunne Sinua, Li, mutta jotenkin tuli tarve kirjoittaa Sinulle tämä kirje. Aluksi luonnollisesti haluan onnitella nimityksestä. Olet paljon vartijana, opetusministerin työ on tärkeämpää kuin usein ymmärretäänkään. Joskus kaukaisella 1970-luvulla, niin kuulin, puolueet kilpailivat juuri opetusministerin pestistä, valtiovarainministerin salkkua pidettiin kevyempänä.

Nykyään ajatellaan toisinpäin, vaikei ehkä pitäisi. Rahaministeri säätää eurovirtoja, mutta opetusministeri on sentään päättämässä, millaisia ihmisiä haluamme kouluissamme kasvavan.

Kirjoitan tätä ensisijaisesti opettajana. Parikymmentä vuotta olen opettanut – käytän häpeilemättä tuota museaalista sanaa – lukiossa, viitentoista vuotta myös aikuislukiossa ja muutaman vuoden vähän yläkoulussakin. Puolisoni toimii yläkoulun opettajana ja onpa perheessä vielä pari alakoulua käyvää lasta.

Lisäksi olen ollut mukana lukiouudistusta pähkäilevässä työryhmässä ja erilaisissa koulua käsittelevissä keskustelutilaisuuksissa ja jos minkämoisissa kehittäjäisissä. Opetushallituksen toimeksiannosta on tullut hiukan justeerattua opetussuunnitelmia. Joitakin vuosia olen toiminut opetusalan eettisen neuvottelukunnan vetäjänä. Muutenkin yritän tiiviisti seurata koulukeskustelua ja lukion kehittämistä ihan erityisesti.

En minä näitä muuten listaisi, itsetehostushan tässä vaanii, mutta yritän sanoa, että opetusala ja sitä koskeva debatti ovat ainakin joiltain osin tuttuja. Ja mitä tutummaksi ne tulevat, sitä hämmennyneempi on

Arno Kotro

Helsinki

Lukion opettaja, kolumnisti
Opetusalan eettisen neuvottelukunnan pj.

[Näytä koko profiili](#)

PUHEENAIHEITA TÄNÄÄN

Jostakin luin, että olet opiskellut yliopistossa valtiotieteitä. Toivottavasti Sinulla on myös sen sortin kriittinen maailmankatsomus, että haluat uudistuksille mieluummin tieteelliset kuin ideologiset perusteet.

Mikä ideologia nyt sitten on ollut vallalla? Tiiviisti sanottuna oppimisen ja opettamisen välineellistäminen lyhytnäköisen taloudellisen hyödyn tavoitteluksi ja tähän liittyvä lattean laskelmoiva uusliberalistinen ihmiskäsitys. Sivistystä väheksyvä tehokkuusajattelu on lukiokeskustelun murheellinen yleisvire.

<http://arnokotro.puheenvuoro.uusisuomi.fi/277066-avoin-kirje-uudelle-opetusministerille?fbclid=IwAR1zDrWb-QYjoB8fkxzGKw1OBMliq9JxqkPW-eR1G6xk4WG4t-nQZbzh8iY>

Ei tässä voi kuin ihmetellä. Onko esimerkiksi filosofia todellakin turhaa? Onko tarpeetonta pohtia, miten erottaa toisistaan todet ja väärät väitteet ja millaista on johdonmukainen ajattelu ja pätevä argumentaatio, näinä totuudenjälkeisen puppupopulismien ja trollauksen aikoina? Onko se ajanhukkaa, kun nuoret miettivät, mistä syntyy hyvä elämä? Onko eettinen näkökulma ilmastonmuutoksen ja eriarvoisuuden maailmassa tarpeeton? Entäpä historia ja yhteiskuntaoppi: eikö nyt jos koskaan ole tärkeää pystyä sijoittamaan yhteiskunnallisia ilmiöitä historiallisiin kehyksiin ja ymmärtää syitä ja seurauksia ja historian pitkiä kaaria?

Parasta vastalääkettä poliittiselle ja uskonnolliselle ääriliikehdinnälle ja muulle mustavalkokiivailulle on vaikkapa juuri historian tarjoama yleissivistys, joka antaa maailmankatsomuksellista vastustuskykyä huuhaan muitakin kukintoja vastaan. Mutta ei, ei tällaisilla argumenteilla ole arvoa isoissa pöydissä. Niissä lasketaan, kuinka paljon meillä pitkän matematiikan, fysiikan ja kemian opiskelijoita elinkeinoelämän tarpeisiin. Tärkeitä aineita, tietenkin, mutta tuskin ainoita tarpeellisia kuitenkaan.

<http://arnokotro.puheenvuoro.uusisuomi.fi/277066-avoin-kirje-uudelle-opetusministerille?fbclid=IwAR1zDrWb-QYjoB8fkxzGKw1OBMliq9JxqkPW-eR1G6xk4WG4t-nQZbzh8iY>

Viime viikolla (29.5.) luin Helsingin Sanomista yleisönosastokirjoituksen, jossa Elinkeinoelämän keskusliiton ja Teknologiateollisuuden johtajat aprikoivat koulutuspolitiikkaa.

Sanoja *sivistys, ymmärrys, viisaus* tai *hyvinvointi* ei mainittu kertaakaan, ”osaaminen” sen sijaan tuli eri muodossa kymmenen kertaa.

Omaksuttu retoriikka ei jätä asiaa epäselväksi: koulun kehittämisen lähtökohta on talous, ei ihminen. Muutaman ajatuksen soisi kuitenkin uhrattavan sillekin, millaisia nuoria haluamme koulustamme kävelevän ulos. Väheksytyt humanistiset aineet, musiikki ja kuvataide avartavat ajattelua ja maailmankuvaa, ne sivistävät, rikastavat mielikuvitusta ja auttavat tekemään elämästä mielekästä ja merkityksellistä. Ne kuljettavat kohti sitä, mitä voisi kutsua – kehtaako tällaista enää sanoakaan – täydeksi ihmisyydeksi.

Opetusministeri Li Andersson vastaa Arno Kotron avoimeen kirjeeseen – ”Suomen peruskoululla vaikeuksia tärkeimmässä tehtävässään”

Uusi Suomi

Jenni Tamminen

Luotu: 10.6.2019 14:07

Kuva: Petteri Paalasmaa / Alma Talent

”Annetaan opettajille ja kasvattajille työrauha samalla kun vahvistetaan koulutuksen rahoituspohjaa ja pyritään kohdentamaan muutokset niihin kohtiin, joissa on ongelmia”, opetusministeri Li Andersson linjaa.

<https://www.uusisuomi.fi/kotimaa/282671-opetusministeri-li-andersson-vastaa-arno-kotron-avoimeen-kirjeeseen-suomen>

Andersson kirjoittaa yhtyvänsä moniin Kotron huoliin, esimerkiksi ihmettelyyn siitä, miksi koulutusta täytyy koko ajan uudistaa.

”Kirjoitat huolestasi koulutuksen alistamisesta voitontavoittelun, kapitalismin ja talouskasvun välineiksi. Voin kertoa, että olen huolissani ihan samoista asioista”, Andersson kirjoittaa.

[...] Toisin kuin mitä julkisuudessa usein sanotaan, ei uudistuksen ensisijaisena tavoitteena ole syrjäytymisen ehkäisy, vaan suomalaisen osaamistason nosto”, Andersson kirjoittaa.

Miten meille käy, jos korostetaan vain osaamista ?

**The ability of an
individual to do a job
properly.**

< 8/2019

PÄÄJUTUT

se on muuttanut maapalloa rajusti ja nopeasti.

Kokouspöydän systeemiteoreetikot puhuivat niin kutsutusta viidenkymmenen prosentin kriittisestä rajasta. Kun se ylittyy, keikahdus on mahdollinen, jopa todennäköinen. Sillä tavalla systeemit käyttäytyvät.

Alettiin laskea esimerkkejä.

Maapallon pinta-ala – kuinka isossa osassa näkyy ihmisen jälki? Kaupunkeina, teinä, parkkipaikkoina, peltoina, plantaaseina.

Kuinka paljon ihminen käyttää energiaa? Se syö koko ajan säästöjäänkin, fossiilisia polttoaineita

Koska tultaisiin kriittiseen pisteeseen, viiteenkymmeneen prosenttiin?

Arvio oli kylmäävä: noin vuonna 2040.

”Pelottaa aivan helvetisti”, sanoi ekologi **James H. Brown** myöhemmin toimittajalle. Lausunto julkaistiin *The New York Timesissa*.

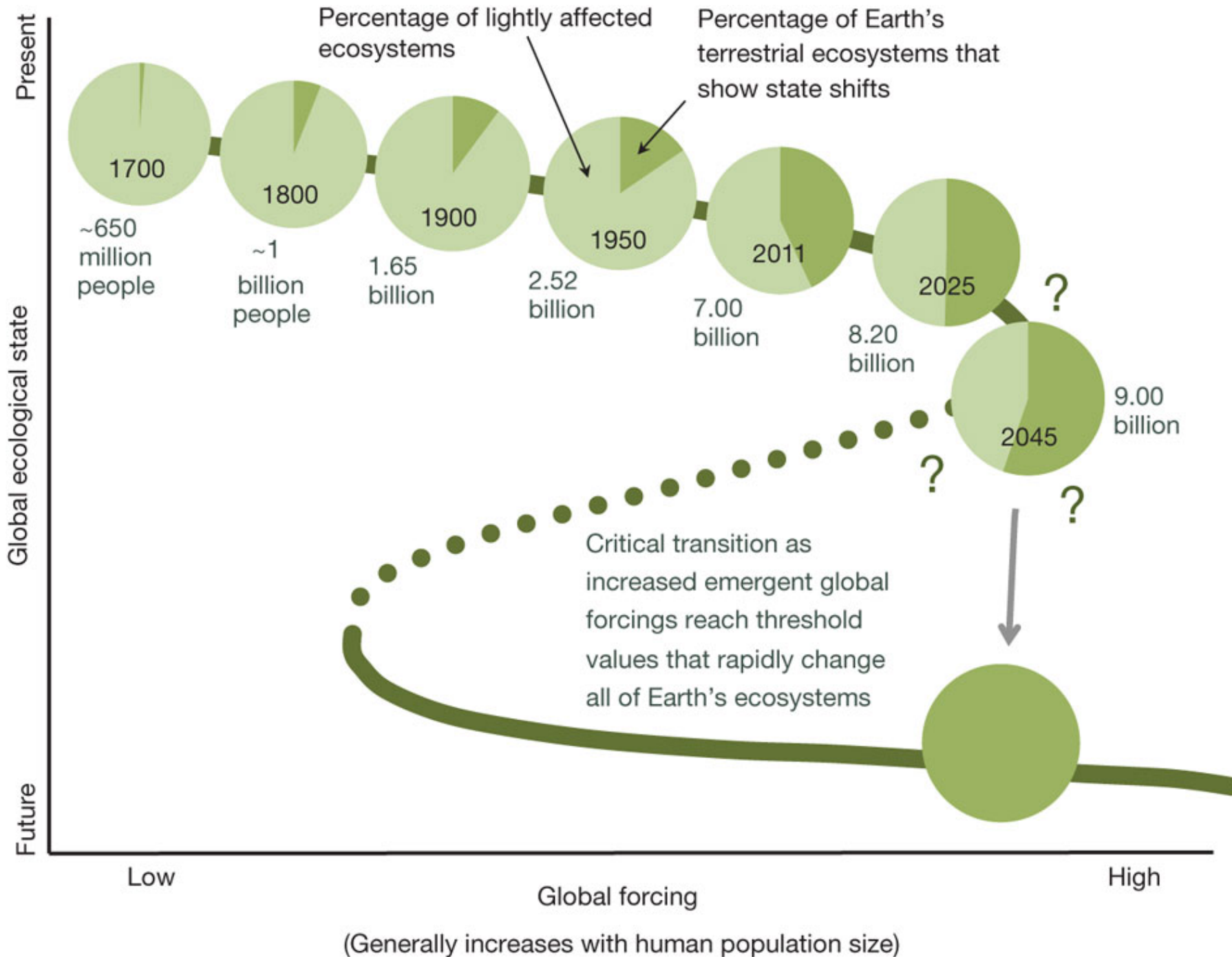
Vuonna 2040 maailma voisi keikahtaa täysin toisenlaiseksi, nopeasti ja peruuttamattomasti. Kukaan ei osannut sanoa, millaiseksi.

A D. Barnosky *et al.*
doi:10.1038/nature
11018

nature

Barnosky, A. D., Hadly, E. A., Bascompte, J., Berlow, E. L., Brown, J. H., Fortelius, M., ... & Martinez, N. D. (2012). Approaching a state shift in Earth's biosphere. *Nature*, 486(7401), 52.

Kasvatuksen pitää muuttua, jos haluamme säilyttää maapallon elinkelpoisena

Ilmastokatastrofin uhka pakottaa vanhemmat ja opettajat pohtimaan uudestaan kasvatuksen perusteita, sanoo professori Veli-Matti Värri.

08.10.2018 11:00

TANELI KYLÄTASKU

PETTERI MATTILA

Käytössämme on nyt ennennäkemätön määrä tieteellistä tietoa maailman tilasta. Sen ansiosta tiedämme, että ilmastonmuutoksen hillitsemisen armonaika on käymässä vähiin. Samaan aikaan luonnonvaraiset eläimet vähenevät pelottavalla vauhdilla. Myös viljelykelpoinen maa ja merien kalakannat ehtyvät.

Tieto ei ole vaikuttanut siihen, miten ihmiset toimivat yhdessä. Kulutamme luonnonvaroja kiihtyvällä vauhdilla ja ilmastokatastrofilta välttymiseen tarvittavat poliittiset päätökset viipyvät.

- Tarve radikaaliin muutokseen ei näytä tavoittavan poliittisia päättäjiä eikä muuttavan arkielämäämme ohjaavia instituutioita. Sen sijaan tieto näyttää lisäävän tuskaa ja toimintakyvyttömyyttä, sanoo kasvatustieteen professori **Veli-Matti Värri**.

Tuoreessa kirjassaan *Kasvatus ekokriisin aikakaudella* (Vastapaino) Värri etsii omalta tutkimusalaltaan ekologisen kriisin ratkaisuja ja samalla syitä vakavaan tilanteeseen.

Kasvatus on Värrien mukaan avainasemassa, kun pyrimme muuttamaan perimmäisiä käsityksiämme ihmisen ja luonnon suhteesta. Kasvatus kietoutuu kuitenkin osaksi

	Laaja	näkemys (korkea) koulutuksesta		
		Rajattu näkemys koulutuksesta		
Tiedon intressi	teoreettinen	tekninen	praktinen (hermeneuttinen)	kriittis-emansipatorinen
Suhde tietoon (dispositio)	Epistēmē	Technē	Phronēsis	
Tietäjän näkökulma	Ulkopuolinen tarkkailija	Tekijä, valmistaja, suunnittelija	Eettinen toimija	Kriittinen refleктоija

Planeetta, jolla elää miljardeja *Indricotheriumeja*. Pelkkä ajatus on absurdi.

Vähän myöhemmin Katowicessa pidettiin kansainvälinen ilmastokokous. Väännettiin kättä siitä, kenen pitäisi ensisijaisesti vähentää päästöjä, kuka maksaa ja kenelle.

Eihän tässä hyvin käy.

Mutta kenties muu ei ollut mahdollista. Niin Fortelius on taipuvainen ajattelemaan.

Kenties ihminen on vain laji siinä missä muutkin. Se pyrkii leviämään, kuten kaikki lajit, ja koska sillä ei ole kilpailijoita, se onnistuu. Se on menestyksenkäs, koska se pystyy löytämään ruokansa ja paikat, joita hyväksyy. Ja tuhoisa, koska se on kyltymätön.

Optimismiin ei näytä olevan syytä.

Mutta toivoon voi silti olla.

Fortelius on alkanut tehdä eroa näiden kahden välillä. Optimismin täytyy perustua johonkin rationaaliseen, kuten tieteeseen. Mutta toivon ei tarvitse. Se vain on.

Hän on miettinyt antiikin Kreikan myyttiä, tarua Pandoran ruukusta.

Pandora avaa kielletyn ruukun, ja sieltä syöksyvät ihmisten kiusaksi kaikki vitsaukset: pahuus, taudit, kärsimys ja kivut. Pandora kauhistuu ja sulkee kannen, mutta ruukusta kuuluu valitusta. Ja kun hän avaa kannen uudestaan, ulos pääsee toivo.

Se oli vielä jäljellä, ja se elää kaikesta huolimatta.

< 8/2019

PÄÄJUTUT

Planeetta, jolla elää miljardeja *Indricotheriumeja*. Pelkkä ajatus on absurdi.

Vähän myöhemmin Katowicessa pidettiin kansainvälinen ilmastokokous. Väännettiin kättä siitä, kenen pitäisi ensisijaisesti vähentää päästöjä, kuka maksaa ja kenelle.

Eihän tässä hyvin käy.

Mutta kenties muu ei ollut mahdollista. Niin Fortelius on taipuvainen ajattelemaan.

Kenties ihminen on vain laji siinä missä muutkin. Se pyrkii leviämään, kuten kaikki lajit, ja koska sillä ei ole kilpailijoita, se onnistuu. Se on menestyksekkäs, koska se pystyy löytämään ruokansa ja paikat, joita hyväksen. Ja tuhoisa, koska se on kyltymätön.

Optimismiin ei näytä olevan syytä.

Mutta toivon voi silti olla.

Fortelius on alkanut tehdä eroa näiden kahden välillä. Optimismin täytyy perustua johonkin rationaaliseen, kuten tieteeseen. Mutta toivon ei tarvitse. Se vain on.

Hän on miettinyt antiikin Kreikan myyttiä, tarua Pandoran ruukusta.

Pandora avaa kielletyn ruukun, ja sieltä syöksyvät ihmisten kiusaksi kaikki vitsaukset: pahuus, taudit, kärsimys ja kivut. Pandora kauhistuu ja sulkee kannen, mutta ruukusta kuuluu valitusta. Ja kun hän avaa kannen uudestaan, ulos pääsee toivo.

Se oli vielä jäljellä, ja se elää kaikesta huolimatta.

KASVATUKSEN EDELLYTYS ON TOIVO.